



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Sepulturis. Titvlvs XXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

limo, tricesimo a die, siue aliis, ad perpetuum cultum
divinum legantur ecclesiis vel reliquis piis locis, cano-
nica portio. (Dummodo in fraudem, non fiat ut ea
Episcopus seu parœcialis ecclesia debeat defraudari) de-
duci non debet.

DE SVCCESIONIBVS AB
intestato.

TITVLVS XXVII.

CAP. I.

Curios bona propria dare potest, cui vult: sed si decedat intesta-
tus, non habet sanguines succedere ecclesia. h. d. iuncto g. f.

Ex Concilio apud Alitensem. habito b.

Ed hoc e ibidem inventum est de Episcopis, Pres-
byteris, & clericis: ut si per hereditatem, vel a-
lio modo intuitu personæ aliquid adquisierint, do-
nare eis liceat cui voluerint domi vivunt. Si autem ante
obitum, quam hoc fecerint, altari cui ferviunt, omnia
perpetuo sanctificentur, & in jus ejus tradantur.

CAP. II.

Si sim servus, Presbyter factus intestatus decedat, ejus bona di-
vidantur secundum formam hic contentam. h. d. secundum intello-
ctum singularem, qui hodie etiam tenet.

Ex concilio Tribur. f.

Sanctio & concilio adlatum est, quod quidam laici im-
probè agant contra Presbyteros suos, ita ut de mori-
entium Presbyterorum substantia partes sibi vindicent,
sicut de propriis servis. Interdicimus itaque; ne hoc ulte-
rius fiat, sed sicut liberi facti sunt ad suscipiendum gra-
dum, & agendum officium divinum, ita nil ab eis prater
divinum officium exigatur. Peculium verò ipsorum di-
vidatur in quatuor partes, quarum una Episcopo, altera h
ecclesiæ, tertia pauperibus, quarta parentibus adsigne-
tur: & si non sint idonei parentes, Episcopus eam re-
cipiat, & in usum ecclesiæ diligenter distribuat. Et si quis
contra hoc præsumpserit, anathematizetur.

CAP. III.

Attingendo duas notabiles & singulares intellectus hujus capituli,
formatur secundum quemlibet intellectum. Et primò sic: Va-
let testamentum ad pias causas conditum per verba enunciativa,
etiam propter aliud prolata, quamquam successio seu restitutio veniat
ad exclusionem alterius ecclesiæ. Vel aliter secundum alium intel-
lectum, & sic: Per unum testem de veritate, & per confessionem
etiam incidenter factam probatur oblatio, etiam quo ad effectum
consequens bona oblata.

Innocentius III. k. Marmen. Episcopo.

Um dilectus i filius Abbas de Bruia, pro causa,
quam adversus Episcopum Avenen. habebat, diu-
tius expectasset: Abbas proposuit ante dictus, quod Ar-
chepiscopus de Alerio, ad participationem orationum
monasterii de Bruia, obtulit se & sua: [1 & infra.]
Sufficiens intelleximus esse probatum, quod dictus Ar-
chepiscopus agens in extremis velut ultimam expri-
misse voluntatem, adseruit se & sua monasterio con-
tulisse. Unde cum requisitus esset, ut conderet Testa-
mentum, respondit se non posse testari, quia se &
sua contulerat monasterio supradicto: & licet unus tes-
tis solus dixerit se vidisse, quando se & sua obtulit mo-
nasterio: quia tamen alii testes dixerunt se audivisse
ipsum in Abbatis presentia, quod n prædictum est, con-

a Hæc alio die, nusquam apparet. b Alitens. c Cap. i.
eod. tit. in 1. comp. d Dicitur, ut, deest in omnibus manuscriptis.
e prescribit. f Triburenf. g Burch. l. 2. Dec. c. 208. lvo p. 6.
c. 11. & c. 2. eo. tit. in 1. comp. h altera verò. i sunt. k Ni-
vernenf. a. Luvenf. l Cap. i. eod. tit. in 2. comp. m Contestari.
videtur.

stentem, non tanquam sufficienter probantes, sed tan-
quam vehementer admiculantes, adferentem Abbatis
plurimum adjuvabant. Quia verò pars Episcopi adfere-
bat se velle probare, quod dictus Archepiscopus in ex-
tremis laborans tanquam Phreneticus alienatus erat a
mente, unde non valuit, quod expressit: Nos causam h
illam tibi sub hac forma duximus committendam, quod
nisi præfatus Episcopus legitime probaverit, prædictum
Archepiscopum suæ mentis compotem non fuisse,
cum ultimam voluntatem expressit super impetitione
monasterii perpetuum ei silentiū imponatur & compellatur
restituere monasterio, quæcunque de bonis ipsius
Archepiscopi, vel etiam monasterii occupavit. Si
verò legitime probaverit Archepiscopum, quæ super
ultima voluntate præmissa sunt, alienata mente dixisse:
ad faciendam ei nomine parœcialis ecclesiæ (cujus ipse e
administrationem gesserat dum vixisset) restitutionem
bonorum, quæ ipsius Archepiscopi fuerant, monaste-
rium condemnatur, cum idem Archepiscopus ab intesta-
to decederit: ipsique monasterio super impetitione
Episcopi silentium imponatur.

[1 Quibusdam rebus suis usus suo simpliciter reservatis. De
manu cuiusdam fratris ejusdem canonici argumentationem corona in
signum illius oblationis accepit, & quod hanc concessionem hoc modo
fecisset, & non suo nomine, sed monasterii possidebat, & monasterio
quicquid acquirebat, acquireret: sicut fuit in communi capitulo
protestatus, & in hoc etiam publice per viginti annos fere idem
Presbyter nullo contradicente vel reclamante permansit, ita quod
per publicam famam in omnibus notum erat. Nam Abbas de
Bruia qui pro tempore fuerat et ipsi Monachi rebus illis non secus
quam alii rebus monasterii propriis sciente Episcopo Edunens. qui
pro tempore erat, & in nullo penitus reclamante, publice utebatur.
Id autem quod mente compos dictus Archepiscopus fecerat inter
vivos in ultima voluntate mente sanus, licet eger corpore, confir-
mavit. Cumq; idem Abbas & Monachi res sic legitime datus,
& alias quas ipsi Archepiscopo concesserant ad utendum ad suum
monasterium reducere volens, prædictus Episcopus eum violentiam
inferens, non solum res Archepiscopi, sed etiam res ipsius
monasterii occupavit: quas cum in bona pace repetere, ipsi rebus
illis, ut ei posset grassandi materia plenior indigeret sed. Apostolic.
appellavit, in octavas sancti Martini proxima præteriti, sua ter-
minum appellationis præfigens. Contra prædictus monachus Epi-
scopi allegavit, quod antequam donatio illa facta fuit, Archepi-
scopus erat positus extra mentem, ita quod eum interrogatus
fuisse, An Monachi vni tu habitum suscipere? & respondisset,
Volo: statim interrogatus ab alio, Vn tu esse asinus? respondit,
volo similiter. sicq; prædicti Monachi eum ad suum monasterium
deportarunt, quod idem monachus se obtulit probaturum, quibus au-
ditu & cognitio.]

DE SEPULTVRIS d.

TITVLVS XXVIII.

CAP. I.

Decedens intestatus, sepelitur in sepulchro majorum, vel ubi es-
gitur sepultura parœcialis, tamen ecclesia habeat canonicam por-
tionem ejus, quod relinquat ecclesia sepultura. hoc dicitur, secundum
veriorum intellectum.

Leo III.

Nos instituta e majorum patrum consideran-
tes, statuimus unumquemque in majorum suorum
sepulchris jacere, ut Patriarcharum exitus docet. Nulli tamen negarium propriam eligere se-
pulturam, & etiam alienam. Dominus enim & Magi-

a Erat a mente. b Ipsam. c Dicitur ipse, deest in pluri-
mum in antiq. d In uno Vaticano ita: De sepulchris mortuorum
e Post Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 43. c. 2. & Cap. 3. eod. tit.
in 1. comp. & 134. c. 2. eod. tit. lib. 8.



ter alienam elegit, ut propriam. Sed quia dignus est operarius mercede sua, tertiam partem sui iudicii illi ecclesie dari censimus, in qua coelesti pabulo refici consuevit, ut iuxta Apostolum sint consolationum socii, ut fuerint passionum: & sic demum ubiqueque libitum fuerit, eligat sepulturam. Aliter a ne fiat, auctoritate Domini nostri, qui per Prophetam locutus est, dicens: Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt patres tui: sub anathematis vinculo detestamur, & contradicimus.

CAP. II.

Qui convertitur ad monasterium, medietatem bonorum, qua pro anima sua disposuit, tenetur relinquere ecclesie paracialis.

Leo Papa omnibus fidelibus per Dardaniam constituit.

Relatum est auribus nostris: [1 & infra.] Mandamus, ut quicumque amodo in monasterio converti voluerit, sive in morte, sive in vita omnium rerum & possessionum, quas pro salute anime sue decrevit disponere, medietatem b ecclesie, ad quam dignoscitur pertinere, relinquat.

[1 Esse quosdam peruersi agentes, qui subvertendo nituntur, atque de videre conantur ecclesie unitatem, videlicet Abbates, Monachos, qui non zelo charitatis, sed studio rapacitatis intrigant, atque seducere conantur seculares, quos illaqueare possint, ut res suas atque possessiones sive in morte sive in vita monasteriis suis tradant, & ecclesie quibus subiecti esse videntur, & a quibus baptismum, penitentiam, Eucharistiam, nec non pabulum vitae cum lacte carnis acciperunt vel accipiunt, nihil de bonis relinquunt: hunc denique fontem discordia nos animaduvertendo modo omnibus inhibere volumus, & ne amplius fiat omnino prohibemus, considerantes non esse bonum, si illi qui fuerunt socii passionum secundum Apostolum, sint immunes societate consolationum: & quia dignus est mercenarius mercede sua, ideo praecipimus atq.]

CAP. III.

Ubi quis sepulchro majorum relicto elegit sepulchrum in loco minus religiosi dolo inductus, seu ex contemptu, seu non dimissa ecclesie sue canonica portione expressit vel tacite, non tenet electio. h. d. salvando solum textum, quantum fieri potest.

Innocentius III. c. Genuensi Archiepiscopo d.

Fraternitatem e tuam non credimus ignorare mortuorum sepulchra, & coemeteria apud illas ecclesias, & monasteria ex antiquo esse disposita, in quibus religiosorum fratrum conventus sunt constituti, & orationes atque missarum solemnias, tam pro vivis, quam pro defunctis frequentius celebrantur. Vnde ipsorum devotio, & extremae voluntati qui apud huiusmodi ecclesias sepeliri desiderant, minime contradicendum est. Qui vero relicto antiquis ecclesiis, & patrum, aliorumq; parentum suorum sepulchris, contra consuetudinem Patrum Veteris Testamenti, qui cum patribus s suis sepulchri esse leguntur, ad nova & minus religiosa loca se transferunt, irrationabiliter & contra antiquam institutionem facere videntur. Vnde si P. de Castello contra antiquam & rationabilem consuetudinem aliquid de corpore suo sepeliendo mandavit, hoc non praedicit rationi, sed viribus debet carere. Quocirca mandamus, quatenus corpus ipsius Monachi sancti Stephani reddi facias, & cum suis patribus sepeliri.

CAP. IV.

Si quis in agitudine, de qua decedit, offert se & sua monasterio, ecclesia paracialis habet inde canonicam portionem, secus si in sanitate.

a Genes. 49. Exod. 14. Luc. 10. 1. Thessal. 5. 2. Corinth. 1. Prov. 22. b 13. quest. 2. c. 7. c 1mo secundum, aut Cantus. d al. Ianuensi, sed iam alibi monus olei Genuam, Ianuam vocatam. e C. 7. eod. tit. in 1. compilat. Vid. Concilium Matisponensi secundum, ca. 17. Adde quod de hac materia sanatum est post Decret. ca. 2. f De sepult. lib. 6.

Alexander III. Episcopo Sphalen.

De his 4, qui in infirmitate vel sanitate cum bonis suis ad religiosa loca se transferunt, nihil tibi vel ecclesiis, a quibus receperunt salutis pabula, relinquente: hoc tuae volumus prudentiae innotescere, quod si in agitudine illa decedant, de bonis suis ipsis ecclesiis, a quibus adsumpti fuerint, canonica debet portio exhiberi. Si vero ad religiosa loca se in sanitate transferunt, de his quae locis ipsis conferunt, cogi non possunt aliquid praedictis ecclesiis impertiri, quia liberum est eis tunc bona sua, non solum religiosis, sed etiam quibilibet privatis conferre personis.

CAP. V.

Qui sepelitur paraciam alienam, quem sepelire non debuit, cogitur restituere corpus, & quae ratione ipsius obtinuerunt, hoc dicit, cum cap. sequenti.

Idem.

Ex parte b canonicorum e Obigen. nobis est informatum, quod prior de Insula quendam paraciam suam post appellationem ad nos factam in sua ecclesia sepelivit: [1 & infra.] Mandamus, quatenus praefatum priorem compellas, ut memoratis canonicis praedicti paraciani corpus restituat d. & exinde amicabiliter conveniat cum eisdem.

[1 Unde quoniam hoc ecclesiasticae institutioni contrarium est, & a ratione tramite penitus alienum, ut qui saltem mittat in messem alienam, s. t.]

CAP. VI.

Summatum est sup. cap. prox.

Idem Decano & Magistro R. e Raven-naten.

Cum s liberum sit: [1 & infra.] Ad audientiam nostram pervenit ex conuentione Abbatis, & fratrum sancti Martini Laudonensium quod cum Presbyter quidam corpus cuiusdam mulieris (prout in ultima voluntate disposuit) ad eandem ecclesiam sepeliendum deferret, Monachi S. Vincenii Laudonen. corpus ipsius violenter rapere, & in ecclesia sua sepelire minime dubitarunt: [2 & infra.] Mandamus, quatenus si ita esse inveneritis, praefatos Monachos compellatis, ut ossa praefatae mulieris, & beneficia, quae occasione sepulchri ipsius receperunt noscuntur, memoratis fratribus cum integritate restituant, & de cetero g talia facere non praesumant.

[1 De universis institutionibus sanctorum Patrum apud religiosa loca in ultima voluntate sibi eligere sepulchrum, canonica proculdubio ob viat rationi, qui devotioni & extremae voluntati obedientiam in hac parte contradicere praesumit.]

[2 Et hoc idem de filio R. canis praesumpserunt. Super quo itaq; vehementi sumus admiratione commoti, cum isdem Monachi & sanctorum Patrum institutionibus contrarent, & privilegia praedec. nostrorum, & nostra quae praedicti fratres de libera se habere sepultura proponunt, satagunt violare. Inde est quod s. v.]

CAP. VII.

Mulier nupta libere potest sibi elegere sepulchrum.

Lucius III.

Denore vero b utrum quemadmodum vir liberam debet habere sepulturam: Nobis videtur, quod nulla super hoc inter virum & mulierem s sit facienda distinctio, sed utriq; in casu isto aequalem esse credimus facultatem, cum electio ista ad eum potius statum pertineat, in quo mulier solvitur a lege viri k.

a Post Con. Later. sub Alex. III. p. 49. c. 6. & Cap. 6. eod. tit. in 1. compil. b C. 1. eod. tit. in 2. comp. c Obigen. al. Obigen. d al. aut exinde. e Remen. f Cap. 2. eod. tit. in 2. compilat. g In antiq. ita: de cetero similia non praesumant. h Ca. 7. eod. tit. in 1. comp. & post Conc. Lat. sub Alex. III. ca. 6. i uxorem. k Vid. L. in tempus. ff. de haro. instis. & l. sponsa. cum vii. C. de donat. ante nupt.

Pater filios impuberes, ubi voluerit, potest sepeliri facere, si hoc habet consuetudo. h. d.

Verum autem pater quod magis voluerit minores filios valeat sepelire, non invenimus à sanctis Patribus definitum, & propterea terræ consuetudini decernimus relinquendum.

CAP. VIII.

Si parocianos ecclesie cathedralis alibi sepelitur, de ipsius sinecubitu, seu relicto ecclesie sepultura, debetur quarta capitulo ecclesie cathedralis.

Idem proposito & capitulo Faventini.

Cum super quodam a capitulo: & infra. Præsentium auct. statuimus, ut si aliquem parocianorum velitorum alibi contingerit eligere sepulturam, de testamento ipsius quarta vobis portio relinquatur.

CAP. IX.

In quantitate canonica, qua debetur ecclesie parocialis, statur loci consuetudini.

Clemens III.

Certificari voluisti b à nobis, quomodo illa clausula, quæ in privilegiis solet adponi, salva iustitia illarum ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora adsumuntur, intelligi debeat & exponi. Cum autem super hoc articulo diversa antecessorum nostrorum manaverint instituta: Leone iustitiam illam quandoque tertiam partem, quandoque mediam, & Urbano quartam fore censentibus: nos tale præbemus in hac varietate responsum, ut sicut beatus Hieronymus e inquit, unaquæque provincia in suo sensu abundet, secundum rationabilem consuetudinem regionis d illa iustitia circa medietatem, vel tertiam, aut quartam partem pro locorum diversitatibus attendatur.

CAP. X.

Trivulgati super iure sinecubandi sepelire possunt illos, qui apud eum eligant sepulturam, salvando tamen canonicam portionem ecclesie parocialis. Si vero alios sepeliant, tenentur restituere quicquid occasione sinecubandi receperint.

Inno. Episcopo Claremouten. & Abbati Maurien.

In nostra præsentia e constitutus prior ecclesie montis Ferrandi, & procurator hospitaliariorum Claremouten. dioc. idem prior proposuit, quod prædicti hospitalarii quosdam parocianos suos, quorum duo erant intra annos legitimos, receperunt ad ecclesiasticam sepulturam. Econtra prædictus proposuit procurator, quod tam ex privilegio, quam ex indulgentia specialia, licet hospitalariis omnes passim præter excommunicatos & interdictos, ad ecclesiasticam sepulturam recipere, qui apud illos elegerint sepeliri, fideique commissa in ultima voluntate relicta possunt licenter accipere: soluta tantummodo quarta parociali ecclesie, de cuius parocia mortuorum corpora adsumuntur, præterquam de equis & armis, quæ indulta sunt ipsi in subsidium terræ sanctæ, de quibus quartam deducere non tenentur: [i & infra.] Talem super his duximus sententiam proferendam, quod prædicti hospitalarii de cætero non recipiant parocianos ecclesie g supra dictæ ad ecclesiasticam sepulturam, nisi apud eos h elegerint sepeliri: & tunc parocialis ecclesie de oblationibus, lectis, & aliis, quæ defunctus pro anima sua in ultima dispositione reliquit, præterquam de equis & armis, recipiat quartam partem, & hospitalarii residuum habeant, nisi dolo, vel fraude eorum defunctus inductus fuerit ad dispositionem huiusmodi faciendam. Nihilominus ipsi hospitalariis injungentes, ut de quarta trium millium solidorum priori satisfaciant memorato, cum constet eos à parocianis ejus illos solidos

a C. l. eod. tit. in 1. comp. b Ca. 3. eod. tit. in 2. compilatione. c ad Lucium. d Vid. l. Labeo. ff. de sup. leg. & l. cum de la nona. & asmar. ff. de fun. in fric. e C. l. eod. tit. in 3. com. f ad prædictam ecclesiam. h illos.

recepisse, nisi sit sufficienter ostensum, quod eorum oblato vel conversi fuissent. Eisdemque præterea duximus injungendum, quod nisi probaverint, quod G. a parocianos prioris, qui fuit interfectus in campis, apud ipsos elegerit sepulturam, universa, quæ ipsius intuitu ejus b receperunt, priori restituant memorato c: alioquin, quartam partem solummodo restituere teneantur. Pro illis vero, quos constat intra annos legitimos decessisse, quæ sepulturæ eorum gratia receperunt, restituant universa.

[i Cum igitur hac & alia, qua coram Episcopo fuerunt proposita, idem nobis fideliter retulisset, auditis & intellectis attestacionibus & allegacionibus universis de s. n. consilio.

CAP. XI.

Casualiter mortuus privari non debet ecclesiastica sepultura.

Idem Archiepiscopo Turonen.

Ex parte d parentum M. nobis est intimatum, quod cum nobilis vir dominus I de insula e Butardi eidem posuisset invidias, quam sollicitaverat sape de supro, & ipsa gationibus, qui eam rapere nitentur, super quendam pontem occurreret, tandem fugiens manus illorum, in amnem de ponte cadens fuit casu submersa. Quocirca mandamus, quatenus cum illa non sponte præcipita-verit se de ponte, sed (sicut superius est expressum) casu ceciderit, corpus ejus tradi facias ecclesiasticæ sepulturæ: præsertim cum ex honesta causa fugisse noscatur, & cui communicabatur viventi, communicandum sit jam defuncto.

CAP. XII.

Si ossa excommunicatorum sunt sepulta in ecclesiastico cæmeterio, & discerni possunt, debent exhumari & proici: alia secus.

Idem Nidrosen. f. Archiepiscopo.

Sacris g est canonibus institutum, ut quibus non communicavimus vivis, non communicemus defunctis: & ut careant ecclesiastica sepultura, qui prius erant ab ecclesiastica unitate præcisi h, nec in articulo mortis ecclesie reconciliati fuerint.

Vnde si contingat interdum, quod vel i excommunicatorum corpora per violentiam aliorum, vel alio casu in cæmeterio ecclesiastico tumulentur, si ab aliorum corporibus discerni poterunt, exhumari debent, & procul ab ecclesiastica sepultura jactari. Quod si discerni non poterunt, expedire non credimus, ut cum excommunicatorum ossibus corpora extumentur fidelium: cum licet k non obstit justis sepultura nulla vel vilis, impis tamen celebris, vel speciosa l non proficiat.

CAP. XIII.

Terra cæmeteriata pro sepultura fidelenda vendi non debet.

Innocentius III. Episcopo Magalon.

A Bolendæ consuetudinis perversitas apud montem Pessulan. (ut dicitur) inolevit, ut decedentibus non prius permittatur effodi sepultura, quam pro terra, in qua sepeliendi sunt, certum precium ecclesie persolvatur: & infra. Mandamus, quatenus cum loci diocesanus existas, inhibeas clericis ne quicquam omnino præsumant exigere hac de causa.

CAP. XIV.

Excommunicatus, qui per suum Presbyterum fuit absolutus in morte, in cæmeterio sepeliri debet, & ad satisfaciendum cogantur hæredes.

Gregorius IX. Episcopo N.

a VV. b receperint. c Vid. l. cum na. C. de. inst. & substat. & l. qua sub condicione. 5. quoties cum ver. seq. ff. de cond. inst. d C. 2. eod. tit. in 3. comp. e Dicitur Butardi, deest in omnib. antiq. exempl. f Vitrovensi Episcopo. g C. 3. eod. tit. in 3. compilatio. h Vid. l. 2. ff. de calum. per Bart. i al. laicorum. k Hac verba sunt B. Aug. lib. De cura pro mort. agend. c. 2. l. preciosa.

Parochiano tuo, qui excommunicatus pro manifestis excessibus, videlicet homicidio, incendio, violenta manuum injectione in personas ecclesiasticas, ecclesiarum violatione vel incestu fuit, dum ageres in extremis a per Presbyterum suum juxta formam ecclesie absolutus, non debent cœmeterium & alia ecclesie suffragia denegari. Sed ejus hæredes & propinqui, ad quos bona pervenerunt ipsius, ut pro eodem satisfaciant, cen. sunt ecclesiastica compellendi.

DE PAROCHIIS, ET ALIENIS PARO-
CHIANIS.

TITVLVS XXIX.

CAP. I.

Inter Episcopum substitutum Episcopo heretico, & ipsum Episcopum hereticum reuersum, & ex dispensatione receptum, dividitur episcopatus, modo hic expresso.

Ex concilio Africano. b

Si Episcopus e ex Donatistis ad catholicam unitatem est conversus, & qualiter inter se dividant eas quæ sic inventæ fuerint, ubi ambæ partes fuerint, id est, ut alia loca ad illum, alia ad alium pertineant, ita ut ille dividat, qui amplius temporis in episcopatu habet, & minor eligat. Quod si forte unus fuerit locus, ad eum pertineat, quem pieb elegerit. Sed si antiqui catholici suum voluerint, & illi suum, qui ex Donatistis conversi sunt, plurimorum voluntas paucioribus præferatur d. Si autem partes æquales sunt, majoris temporis Episcopo deputetur e. Si enim ita plurima loca inveniuntur, in quibus ambæ partes fuerint, distributis locis, qui parem habent numerum, quicumque locus remanserit, hoc in eo seruetur, quod dictum est, cum de æquo loco superius tractetur.

CAP. II.

Presbyteri parochiales dominicis diebus & festiuis parochianos alienos ad missam admittere non debent, si ex contemptu ad eorum ecclesiam accedunt.

Ex concilio Naneten. g

Vt dominicis vel h festiuis diebus Presbyteri antiquam missam celebrent plebem interrogent, si aliter parochianos in ecclesia sit, qui proprio contempto Presbytero ibi velit missam audire: quem si invenerint, statim ab ecclesia abjiciant.

CAP. III.

Episcopus parochianum alterius sine ipsius licentia ordinare non potest, nec eum aliter judicare.

Hadrianus Papa. i

Nullus Episcopus alterius parochianum judicare præsumat: & infra. Nam qui eum ordinare non potuit, nec judicare potest.

CAP. IV.

Fines parochiarum, de quibus constat, vel finibus coherentia præscribi non possunt.

Vrbianus III.

Super eo verò k, quod apud vos intelleximus dubitatum, an quod de finibus, & i his quæ finibus coherent, non præscribendis, statutum per canones esse

^a Quis dicatur constitutus in extremis, vid. in leg. 3. cum l. sequent. ff. de don. cau. mor. Bart. in l. 1. C. de sacrosanc. eccl. b c. 85. in conc. Lat. c. C. i. eod. tit. in 1. comp. d. Ved. l. & suum heredem. h. fin. cum l. sequent. De pactu. e deputentur. f fuerunt. g Vansten al. Noveren sed legendum Naneten. esse que hoc decretum ibi c. 1. non c. 25. ut refert Bur. l. 2. decr. c. 2. nec ca. 19. ut refert Ivo p. 2. l. 122. h C. 2. eod. tit. in 1. comp. i Bur. l. 2. decr. c. 29. Ivo p. 6. c. 148 & c. 3. eod. tit. in 1. comp. k post conc. Lat. sub Alex. III. c. ult. & c. 3. eod. tit. in 1. comp. l vel.

dignoscitur, sit in parochiarum a limitibus, sicut in provincialibus admittendum. Respondemus quod bene videtur in utroque servandum, si fines legitima probatione, vel aliâ indubitata fide constiterit ecclesiastica ordinatione statutos.

CAP. V.

Si parochianus seu diocesanus domicilium transferat, primus prelatus in eo iura episcopalia, seu diocesana, sibi non vendicat: decima tamen prædicta illius parocia sibi debetur, nisi aliter debeantur ex consuetudine.

Clemens b III.

Significavit e nobis Aconen. d Episcopus, quod cum post recuperationem Aconen. civitatis, ad habitandum in ea se quàm plurimi contulissent, qui ante generalem occupationem terræ sanctæ in aliis civitatibus regni Hierosolymitani elegerant mansionem: [i & f.] Fraternitati tuæ e, mandamus, quatenus prædictorum locorum prelatos, ut sibi nullam in prædictos Acon. habitatores jurisdictionem usurpent, nec ab eis temporalia exigant, quibus spiritalia non ministrant, distinctione, qua convenit compellatur: ita quod si de agris in eorum parocia constitutis fructus percipiunt, & in ultramarinis partibus ratione prædictorum decima percipiuntur, deinceps eis ipsas cum integritate percipiant: dicto verò Aconen. tanquam diocesano suo cogantur de cæteris respondere.

[i Et in ea residentiam fecerunt aliquantulum, & adhuc oriam resident in eadem, prelati prædictarum civitatum eis ad servanda sibi iura ecclesiastica compellunt. Quia verò transgredi verum a patribus constitutos, aut saltem mittere in messam alienam non oportet.

DE DECIMIS, s PRIMITIIS ET OB-
LATIONIBUS.

TITVLVS XXX.

CAP. I.

Exprimit quatuor genera decimarum, quæ ex veteri lege debebantur.

Hieronymus super Ezechielem. g

Decimam partem omnium frugum Leviticæ tribui populus ex lege debebat. Rursus ex ipsis decimis Levitæ, hoc est inferiorum ministrorum gradus decimas dabant sacerdotibus. Erant quoque & h alix decimæ, quas unusquisque de populo Israël in suis horreis separabat, ut comederet eas, cum iret in templum in urbe Hierusalem, & in vestibulo templi sacerdotes & Levitæ ad convivium invitaret. Erant autem & alix, quas pauperibus recondebant. At vero primitivæ quas de frugibus offerebant, non erant specialiter nomine definitæ, sed offerentium arbitrio derelictæ. Traditionem quoque accepimus Hebræorum, non lege præceptam, sed arbitrio magistrorum inolitam, quod qui plurimum, sexagesimam inter quadragesimam & sexagesimam licebat quodcumque voluissent offerre. Quod igitur in Pentateucho dubium derelictum est, hic i specialiter definitur propter sacerdotum avaritiam, ne amplius à populo exigant in primitivis offerendis.

CAP. II.

Non potest congruè summarî, propter varietatem locutionum, Paschalis II.

Novum k genus exactiois est ut clericis à clericis decimas exigant, cum nusquam in lege Domini

a Lxxvibus. b Clemens. c Ca. un. eod. tit. in 2. comp. d Acon. e alvestra. f De materia hujus tit. vid. Thom. 22. q. 80. & 87. g C. 45. & c. 1. eod. tit. in 1. comp. h Hæc dictio & deest. i al. hoc. k Post conc. Lat. sub Alex. III. p. 13. c. 16. & c. 17. eod. tit. in 1. comp. hoc

